

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2024 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu

Na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1564) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 763) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 10 w ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:
„9) alimenty, nakazanie wypłacenia wynagrodzenia za pracę do rąk drugiego małżonka – 240 zł.”;
- 2) w § 12 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) stwierdzenie nabycia spadku – 240 zł, a jeżeli przedmiotem postępowania jest również ważność testamentu – 720 zł.”;
- 3) w § 13 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) opróżnienie lokalu mieszkalnego – 480 zł.”;
- 4) w § 14 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:
„8) ze skargi na czynności komornika – 160 zł.”;
- 5) w § 15:
 - a) w ust. 1:
 - pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy – 360 zł.”;
 - pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:
„3) inne roszczenia niemajątkowe – 240 zł;

- 4) ustalenie wypadku przy pracy, jeżeli nie jest połączone z dochodzeniem odszkodowania lub renty – 480 zł;”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Opłaty wynoszą 360 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym.”;
- 6) w § 21:
- a) w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:
„1) w sprawie o demoralizację – 240 zł;
2) w sprawie o czyn karalny – 720 zł.”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Opłaty wynoszą w postępowaniu w sprawach nieletnich, jeżeli sprawa dotyczy zarówno demoralizacji, jak i czynu karalnego – 720 zł.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Opracowano pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym

Wojciech Ulitko – Zastępca Dyrektora

Departament Legislacyjny

Ministerstwo Sprawiedliwości

UZASADNIENIE

Projekt niniejszego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 1564), zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ponoszenia kosztów, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu ustalania tych kosztów, wydatków stanowiących podstawę ich ustalania oraz maksymalnej wysokości opłat za udzieloną pomoc.

Projektowane rozporządzenie ma na celu zmianę obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 763) przez zmianę, tj. podwyższenie obowiązujących opłat o 100% za udzieloną pomoc prawną z urzędu przez adwokata w sprawach o:

- 1) alimenty, nakazanie wypłacenia wynagrodzenia za pracę do rąk drugiego małżonka – gdzie aktualnie wynosi 120 zł (podwyższenie do 240 zł),
- 2) stwierdzenie nabycia spadku - gdzie aktualnie wynosi 120 zł (podwyższenie do 240 zł),
- 3) opróżnienie lokalu mieszkalnego – gdzie aktualnie wynosi 240 zł (podwyższenie do 480 zł),
- 4) ze skargi na czynności komornika – gdzie aktualnie wynosi 80 zł (podwyższenie do 160 zł),
- 5) nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy – gdzie aktualnie wynosi 180 zł (podwyższenie do 360 zł),
- 6) inne roszczenia niemajątkowe – gdzie aktualnie wynosi 120 zł (podwyższenie do 240 zł),
- 7) ustalenie wypadku przy pracy, jeżeli nie jest połączone z dochodzeniem odszkodowania lub renty – gdzie aktualnie wynosi 240 zł (podwyższenie do 480 zł),

8) świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym – gdzie aktualnie wynosi 180 zł (podwyższenie do 360 zł),

9) demoralizację – gdzie aktualnie wynosi 120 zł (podwyższenie do 240 zł),

10) czyn karalny – gdzie aktualnie wynosi 360 zł (podwyższenie do 720 zł),

11) nieletnich, jeżeli sprawa dotyczy zarówno demoralizacji, jak i czynu karalnego – gdzie aktualnie stawka wynosi 360 zł (podwyższenie do 720 zł).

Jak wyżej wskazano zakłada się wzrost opłat i stawek minimalnych o 100%, co w konsekwencji pociągnie za sobą skutki finansowe. Należy podkreślić, że powyższy zakres nowelizacji został wypracowany w toku uzgodnień, a opracowany w ten sposób zakres nowelizacji uwzględnia postulaty środowiska prawniczego podnoszone w debacie publicznej („Wraca sprawa stawek adwokackich - petycja do ministra sprawiedliwości”, Prawo.pl, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/stawki-adwokackie-sa-nieadekwatne-do-nakladu-pracy-petycja,498472.html>) oraz możliwości budżetu państwa.

Nowelizowane rozporządzenie odnosi się do określenia wysokości opłaty do ustalenia wynagrodzenia adwokata świadczącego pomoc prawną z urzędu. W tym miejscu należy podkreślić, że nastąpiła zmiana siły nabywczej pieniądza w wyniku procesów inflacyjnych oraz wzrosły m.in. koszty pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego wskaźniki w tym zakresie kształtowały się następująco: 2016 r. - 99,4%, 2017 r. - 102,0%, 2018 r. - 101,6%, 2019 r. - 102,3%, 2020 r. - 103,4%, 2021 r. - 105,1%, 2022 r. - 114,4%, 2023 r. - 111,4%. Natomiast minimalne wynagrodzenie za pracę w 2015 r. wynosiło 1750 zł , a od 1 stycznia 2024 r. wynosi 4242 zł, natomiast od 1 lipca 2024 r. – 4300 zł. Przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej również znacząco wzrosło, w 2015 r. wyniosło 3899,78 zł , a w 2023 r. wyniosło 7155,48 zł . Wysokość niektórych opłat wymaga zatem aktualizacji, aby zapewnić rzeczywisty dostęp każdego podmiotu do wymiaru sprawiedliwości. W związku z tym w niektórych kategoriach spraw szczególnie wrażliwych ze społecznego punktu widzenia, do których należą sprawy będące przedmiotem nowelizacji, należy określić stawki odbiegające od ogólnych zasad określania opłat w sprawach o prawa majątkowe. Nie mniej jednak, mając na względzie wyżej wskazane procesy, a także urealnienie najniższych opłat, zaproponowano 11 kategorii spraw, które wymagają interwencji legislacyjnej i podniesienia ich o 100%. Jednocześnie tak przeprowadzona nowelizacja pozwoli skutki finansowe pokryć z dotychczas przeznaczanych na ten cel środków budżetowych. Propozycje poszczególnych opłat

uwzględniają rodzaj i zawartość spraw, których dotyczą oraz niezbędny nakład pracy wymagany przy ich prowadzeniu. Proponowane rozwiązanie ma wyjść naprzeciw postulatom mającym na celu ich dostosowanie do obecnych realiów ekonomicznych. Uwzględniają one również słuszny interes strony wygrywającej sprawę. Mając na względzie pilność nowelizacji - rozporządzenie zmieniające powinno wejść w życie niezwłocznie po ogłoszeniu. Z uwagi na charakter materii, która ma zostać uregulowana nie zachodzi potrzeba ograniczania ich stosowania tylko do nowych spraw a projektowane rozwiązania powinny również znaleźć zastosowanie do spraw będących w toku. Z tego też względu wydaje się, że nie zachodzi konieczność prowadzenia szczególnych przepisów intertemporalnych.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt nie podlega zaopiniowaniu przez właściwe instytucje i organy Unii Europejskiej ani przez Europejski Bank Centralny.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

W celu spełnienia wymogu, o którym mowa w § 42 ust. 1 pkt 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806), projekt rozporządzenia zostanie skierowany do Koordynatora OSR.